

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglašev po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicaga) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicaga in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inozemstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglasju n. p. (Jan. 31-1923) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

MUSSOLINI IN PAPEŽ V NAVZKRIŽJU.

Med Mussolinijem in papežem je prišlo zopet do prepira, kot pride med zakonsko dvojico, ki nista drug za drugega. Fašizem in rimski klerikalizem sta se v začetku pobratila, ker sta potrebovala drug drugega, daširavno sta si v svojem stremljenju nasprotna, kakor republikanizem in monarhizem. Fašizem je v začetku potreboval rimski klerikalizem, da se razvije. Rimski klerikalizem je pa potreboval fašizem, da je utrdil svoje močno omajane položaje. Tako sta v začetku vozila skupaj. Fašizem je preganjal socialiste in liberalce, med zadnjimi posebno prostozidarje. S tem se je močno prikupil rimskemu klerikalizmu. Ta je pa prepustil krščanske socialce Mussoliniju, da je z njimi postopal, kot se mu je pljučilo. S tem se je rimski klerikalizem prikupil fašizmu in nastala je nenaravna brataska zveza, ki mora prejelalej pričeti-pokati in se krhati, ko se utrdita oba in se čutita tako močnim, da se lahko pograbitla med seboj, ne da bi tretji, to so socialisti in liberalni elementi, po njunem mnenju imel od tega koristi.

Ta čas je zdaj baje prišel, kajti fašizem in klerikalizem sta si pričela kazati zobe, vihati rokave in delati pesti, dasi sta bila še pred nekaj leti v bratskem objemu in drug drugemu želela naj navidezno velike uspehe.

Pograbilta sta se. Zakaj? Fašizem hoče učiti v šolah fašistovsko moralo, rimski klerikalizem pa dogmatično cerkveno moralo. "Osservatore Romano," glasilo rimskega klerikalizma, je povedal odprto, da se v šolah ne moreta poučevati vera in morala, ako nista dogmatični. Vatikan ne bo odnehal od stališča, ki ga je vzel. Gospodje prav dobro vedo, da je rimski klerikalizem zgrajen na dogmah, da so dogme njegova glavna opora in če se ti oporniki porušijo, se sesede tudi rimski klerikalizem. Dogme zahtevajo neomajno vero v pravilne čudeže, v legende o nenaravnih rečeh in dogodkih, v legende in pravljice, o katerih človeku zdrav razum pove, da so nesrešne. Ti dogmatični nauki so pa v zadnjih desetletjih postali zelo skrhanji. Kritičarji cerkvene zgodovine so pokazali, da nauki starega in novega testameta slone na tradicijah razne vrednosti in starosti. Arheologi, ki so izvršili preiskave v Orijentu, so dokazali, da del biblije prihaja iz Babela, da je imel nauk o enem bogu svoj začetek v Babilonu še pred prihodom Mojzesa. Fašizem presedajo dogme, kajti fašizem gradi svoj imperij na zgodovino poganškega Rima.

Navidezni mir, ki je vladal med fašizmom in rimskim klerikalizmom, je bil le premirje. Današnji rimski klerikalizem je tak, kakršen je bil koncem šestnajstega stoletja. Prav nič se ni izpremenil. Ako hoče obstati, mora obdržavati popolnoma sam vladno nad lahkovernimi ljudmi. On ne more deliti te moči s fašizmom. Ali zmaga rimski klerikalizem in preneha fašizem v Italiji, v njih pa nastanejo razmere, kot jih je opisal dr. Ivan Tavčar v svojem delu "4000 let po Kristovem rojstvu," ali pa zmaga fašizem in rimski katolicizem mora sprejemati nauke od njega in se spremeniti v nekakni italijanski protestantizem.

Rimski klerikalizem je to storil s fašizmom, kar je storil pred več ko 40 leti z liberalizmom na Slovenskem. Delal je z njim roko v roki, dokler ni utrdil in pojačal svojih opornikov in temeljev, ko se je pa zgodilo, mu je pljunil v desnico, ki mu je fašizem prijateljsko ponudil. In prav je tako. V trenutku, ko se resno spoprime, se bo pričela drobiti njuna moč. Kda prvi podliše v tem boju za absolutno gospodstvo nad masami v Italiji, je za razvoj napredka vseno. Glavno je, da sta se spoprijela največja nasprotnika napredka in ljudska sovražnika. Ako v tem boju zakoljeta drug drugega, ne bo jokal nihče za njima. Priznavašala né bodeta drug drugemu, kajti znamenja govore, da hoče vsak som biti gospodar v Italiji v bodočem rimskem imperiju, ki plava nekje v oblakih.

Stavka v Colorado

Malo odgovora.

Crested Butte, Colo. — Moja navada ni, prepirati se v listih, posebno pa ne v cenjenem listu Prosveta. Toda kadar pride na površje vprašanje kot je sedaj tu v Colorado radi dveh organizacij, o katerih so izrazili svoja mnenja coloradski dopisniki, tedaj si štejem v dolžnost, da tudi jaz spregovorim par besed.

Rojak Martin Kovač piše v svojem dopisu "Več razsodnosti", da je povabila IWW organizacija CF & I Co. Meni ni znano kdo je povabil to organizacijo v Colorado. Vsakemu nam odprto povem, da kdor ni z IWW organizacijo, ta je proti njej. Ako nas IWW ne bo privreda do zmage, nas tudi UMW ne bo. Dopisnik je pozabil omeniti, kaj so z nami napravili leta 1925. Ali je bil kakšen lokal obveščen, da bodo prišli kompanijski podrepanki z redukcijo, ko so nam kar \$3 odpravili? Bečem, da sedanja stavka bi ne bilo treba, ako bi bili uradniki UMW kaj vredni. Meni se zdi, da je komi'v delal tudi v naši naselbini. Čemu nam priporočajo gospodje kompanije CF & I Co.: "Zakaj se ne dveste UMWA; to je dobra unija." Tako! Torej tisto unijo naj pospiram, ki mi jo bodo takšni mošje priporočali. Potem bomo pa tam ostali, kjer smo začeli.

Ko smo šli na stavko, je prišel k nam Andy Bumba ter je sklical svojo sejo, seveda kompanijsko ter pričel nagovarjati ljudi, nja grede nazaj na delo. Vprizoril je vsake vrste trikove. Trgovcem je naročil, naj nam takoj odpovede kredit. Toda, vsa čast njim, niti eden se ni odvalil. Naš mestni župan mu je kar v obraz povedal: "Jaz lahko izravnam stavko v eni uri, ako mi daš pravi odgovor." Bumba je dejal, da kako bo on to izvršil. Župan je odvrnil, da naj plača \$7.50 mezdo, in da gremo takoj na delo. V to seveda ni hotel privoliti.

Martin Kovač piše, da je prišlo razkolje radi dveh strank. Moje mnenje pa je, da kar je gnilega, naj se odstrani. Seveda ima IWW veliko nasprotnikov, saj jih je imela tudi SNPJ še od svojega početka, a je napredovala kljub temu, ker je bila dobra za naše rojake, in sedaj napreduje, ker je za nas dobra. Vidimo, da se sedaj vtikajo v SNPJ svoje nosove ljudje, ki bi jo radi uničili.

Pozdrav vsem zavednim! — Milka Česenik.

Zakaj se ne razumemo.

Louisville, Colo. — V Prosveti s dne 20. januarja sem čital dopise samo iz Agularja, Colo. Mala peščica je naš vseh Slovencev, da skoraj v pošteve ne pridemo tukaj v Ameriki, pa še se ne razumemo. Eden ima rad IWW, drugi hvali staro UMW. Rad bi vedel, kje ima rojak Kovač dokano, da je bila IWW povabljena v Colorado, ker je nam vsem znano, da organizatorji so bili že tukaj predno je bil Adams izvoljen za gubernerja. Bili so tukaj ko je bil še gubernor Morley, in takrat je imela IWW trikrat več članov kakor pa UMW. Smeha je vredno, ko piše, da se je Rockefeller bal, da bi UMW zastavkala ko vendar že vsak pameten človek ve, da UMW je mrtva od leta 1910 naprej.

Od kod ve, da je bila pogodba podpisana med premogarji in Rockefellerjem? Nikdar od leta 1910. Potem se vidi, koliko se on boji UMW. Ampak bojijo se pa precej IWW in to ve danes cela Amerika, zato, ker imajo boljše pravila kot UMW. Pod organizacijo IWW ne more par možakov stavko sklicati in ne preklicati, kakor je to pri UMW, ampak pri IWW smo vsi glasovali za stavko in vsi bomo glasovali za delo, kadar bo čas prišel. Res je, da je UMW priborila 8 urni delavnik in tudi ga je že skoraj povsod zgrubila, čisto danes stavlamo pod IWW, da nam pridobi nazaj naše pravice in da ne bodo nekateri delali po 10—17 ur na dan, ampak po 8 ur in sčasoma po 6 ur po celi državi.

Nadalje sem videl v dopisu, da so bili pripravljene stavko

končati pod vodstvom UMW. Res, lepa pripovedka! Gotovo so jo hoteli, pa kako? Zato, ker so videli, da UMW je mrtva in da IWW je močna. Kaj bi člani SNPJ rekli, bi hotela kakšna katoliška jednota njo voditi zdaj, ko imajo močno jednoto? To bi bilo lepo, kajne? Tako je bilo med IWW in UMW. Voditelji IWW vedo, kaj delajo, in niso šli v Indianapolis po navodila. Tega se naj nekateri zavedajo. Vsi rudarji vemo, da baroni premoga nočejo pripoznati nobene organizacije, dokler niso prisiljeni, kar vedo, če zdaj zmagamo, da bodo mogli nam dati od 4000 naloženega premoga 4,000, ne pa po 2,100 do 2,700 kakor dotedaj.

Jaz sem tudi že precej priljubljen in v Ameriki sem že nad dvajset let. V starem kraju v Leobnu sem bil premogar precej časa in član sem bil UMW ves čas kar sem v Ameriki. Danes nisem več, ker vem, če ne bo IWW zmagala, da UMW gotovo ne bo, ker je ni v Colorado. Le še malo številce je tampa-tam. Tukajšnji lokal UMW ima 7 članov, akoravno je nas vseh manjše v Louisvillu več 500, pa še onih par deluje danes za IWW. Carter UMW visi za prašen v kotu dvorane, ampak Carter IWW visi lepo na sredi, okinčan z malimi zastavami. Kakor vemo, ima UMW danes okoli 200 članov v celem Colorado. IWW jih ima pa nekaj nad 8,000. Tako je, da vsaka stvar se umakne novi, kakor se je UMW umaknila pred novo organizacijo — IWW. Stara organizacija ne bo oživele nikdar več v Colorado. Rojak, kateri se joče, da mora dati karte rojakom, da grede delat v Wyoming, bo pa razočaran, ker bo mogel k nam priti po rdečo karto, ako bo hotel z nami delati kot brat. Prišel bo dan, ko bo mogel imeti rdečo karto, če bo hotel v Wyomingu delo dobiti. Ako nekateri tega danes nočejo pripoznati, bodo mogli v bližnji bodočnosti.

Rojaka Mihevcu bi rad vprašal, kdo je nam dal leta 1922 od \$6.25 do \$7.75? Ali jih je dala UMW, ali jih je nam dal dobri gubernor W. E. Sweet? Stavim, da stavka je takrat toliko pomagala, kakor Blažev žegen. Ampak gubernor Sweet je rekel, "dokler bom jaz gubernor, toliko časa ne bo plača znižana premogarjem v Colorado." Resnično je povedal. Kakor hitro je on šel, tako hitro je bila plača odtrgana. Kateri to nočejo pripoznati, potem so gluhi in slepi.

S tem dopisom jaz ne mialim nikogar razsiliti, ampak pšlem kaj večina ve in zna. Še nekaj bi rad povedal, in to je, da je največ skebov v Colorado, ki so člani UMW. Iz vseh krajev jih "šipajo" pod vodstvom iz Indianapolis. To je dokazano, ker smo že precej avtomobilov videli in pregnali, seveda ne vse, ker jih je bil preveč zastraženih od kozakov. Imeli so tablice obsežne "Indiana," "Illinois," "Ohio," in tako naprej. Seveda, debeli "šordi" v Indianapolisu ve, da se mu stoček trese in dela kar more, da bi bila stavka pod IWW zgrubljena. Ampak mislim, da se zelo moti. Potem pa še pridejo nekateri in hvalijo nekaj, kar se hvaliti ne more. Mogoče bo kakšen rojak kdaj tukaj na obisku iz južnega Colorada. Dobrodošel, samo ako bo čez Wablije, mu bodo tla v Louisville prevročla postala. To zaodstaje.

Pozdravljam vse stavkarje! Podpirajte IWW, ker zmaga je blizu. — J. Koel.

Potek stavke v Colorado.

Sopria, Colo. — V šte. 16 Prosvete sem videl več dopisov iz Agularja od oseb, ki so moji prijatelji oziroma znanci. Ker ni priložnosti, da bi se osebno pogovorili o donedavnih razlikah med nami, oziroma, ker bo morali javnosti kaj koristilo, zato hočem tudi jaz dati svoje mnenje v javnost.

Kar se tiče politike, je Martin Kovač povedal prav. Sploh se v splošnem strinjam s njim, samo dodati hočem k njegovemu dopisu svoje mnenje. Organizacijo UMWA je začela pešati na vseh frontah, posebno se v

Colorado. Vzrok temu je, ker so glavni uradniki, kot na primer J. L. Lewis, previsoko plačani in korupcija prevladuje v posameznih distriktih ter lokalih. Navadno ljudstvo se je naveličalo podpirati take trote, ki imajo organizacijo samo za molzno kravo. Zato je tej organizaciji obrnilo hrbet kmalu po stavki leta 1922. Da smo imeli po stavki leta 1922 zopet za nekaj časa jacksonvillsko plačo, je bilo po zaslugi zunanjih distriktov organizacije, ne pa 15. distrikta (Colo.), kar sem večkrat slišal, ko je kateri rekel: "Saj nam ni treba stavkati v Colorado. Kar bodo pridobili v Illinois distriktu, to bomo tudi mi. Naj se tam bije boj za nas." Če je kdo omenil, dajmo se organizirati, tega pa nikdo ni hotel slišati. Če bi bili distriktalni uradniki na mestu, bi bili takrat, ko smo imeli unijako plačo. Organizirali bi Colorado pa bi lahko kljubovali operatorjem, kakor tudi organizaciji, ki jih je sedaj izpodrinila. Namesto tega je vse spalo. Ali zdaj je omenjena organizacija zgrubila vsak ugled med tukajšnjimi premogarji. Kateri se verujejo v omenjeno organizacijo, so tudi razdvojeni. Nekateri zdaj delajo, da odprto kljubujejo stavkarjem, nekateri pa doma čakajo na konec stavke, to je: so nevtralni. Tisti, ki delajo, pravijo odprto: "Saj smem delati, ker ni UMWA oklicala stavke." Tisti, ki smo doma, pa pravimo: "Mi ne gremo delat zato, ker bi s tem skebali, pa magari če druga organizacija oklicje stavko." V tem slučaju je IWW, ker mi smo s tistimi, ki se bojujejo za izboljšanje našega položaja, pa naj bo to UMWA, ali pa IWW, ali kdorkoli hoče.

Da je organizacija IWW prišla do sedanje moči, ni direktno krivda CF & I Co., kot se domneva, ampak je to prišlo naravnim potom. Ko peša ena organizacija, se na njenem mestu pojavi takoj druga, ki bo morebiti boljše, oziroma prejšnja je ostarela v nazorih in sedanja se upa prilagoditi sedanjim razmeram. Torej, nekaka evolucija se vrši. Dočim so nekateri hitro dovzetni za novost, se zopet drugi počasi in se držijo starih navad. UMWA je bila za svoj čas izvrstna organizacija, ki si je priborila velike zasluge, ampak zdaj je dosegla svojo moč in začela propadati; na nje mesto stopi druga, ki bo nadaljevala to delo po taktiki primerni sedanjim razmeram.

Gov. Adams skupno z operatorji je baje ponudil izravnano stavko, če bi se vršila pod pogoji UMWA. To je zato, ker vedo, da bi s tem premogarje še bolj razdvojili in bi potem operatorji absolutno diktirali pogoje. Torej s tem ne more biti nič uspeha.

Nadalje hočem omeniti metodo vzpodbujanja k stavki, to je, način kako doseči uspeh. Nikdar prej ni bilo toliko ženkega spola na javnih sejah kot sedaj. Sprva sem bil tudi jaz nasproti tej "razvadi", pa pokazalo se je, da ni napačna ta ideja. Moški se vpricho ženak ne razburjajo, se zadržijo mirno na shodih, kar kažejo slučajni piketiranja, ker še nikdar ni nobeden imel s seboj nevarnega orožja. Priučujočnost ženkega spola dela pomirjevalno na živce. Če ženaka nastopi kot vodilni faktor, lahko več doseže, kot kakšen moški pod istimi pogoji. Primer: Devica Orleanska. Ko so se Francozi bojevali v Angliji, je ona, navadna kmečka deklica, tako vplivala na vojake, da so izvojevali zmage, ki so se zdale nemogoče. To se pravi, da moralna vzpodbuda je velikega pomena v boju, kjer so si nasproti stranke, kot so revni premogarji in bogati operatorji. V tem slučaju Milka Sabličeva. Njej ni potreba čiti premogarje, kar ona sama ne zna. To je res. Ali lahko pa veliko vpliva na take, ki so še v mlinski dobi premogarstva. Ali z drugimi besedami rečeno, na tiste, ki se niso izkuzeli v razrednem boju lahko navdušuje s korajžo.

Kar se tiče vodstva v tem štrajku, je, kot sem že omenil, primerno razvoju časa. Nekateri pravijo: "Kaj bo ta organizacija, ki nima voditeljev." Gover-

niki povdajajo: "Vsi bodimo voditelji! To bo naše geslo!" Po mojem mnenju je to bolj, kot pa kakšen star govornik, ki venomer trobi slično katoliški veri, ki si ne da dopovedati, da je evolucija fakt.

Novi govorniki iz naše tudi povedo kaj originalnega, kar bo de starokopitneže. Sploh ima vsak svobodo povedati svoje mnenje. V interesu stavke je, da vsak pomaga po svoji moči. Če ne, pa sedi doma s figo v žepu. Če bi val samo to delali, bi operatorji sami prišli do nas in ponudili spravo, ker bi ne imeli nikogar, da bi jim kopal premog. Kdor ima zmožnosti govornika, organizatorja ali karkoli, naj stori svojo dolžnost v korist samemu sebi.

Zdaj je v teku preiskava od državne industrijalne komisije o varokih stavke. Upanje je, da bo ta komisija pravilno odločila spor, kar bo spet pero za klub organizacije IWW. Kajti v prejšnjih stavekah se ni kaj takega zgodilo. Sploh je organizacija že pridobila na povišanju plače, do sedaj vsega akupaj \$12.7, to je: prvega oktobra 96c in prvega jan. 32c, kar zdaj do bivajo skebi, dočim mi, ki smo to privojevali, gledamo preko plot. Morebiti mi bo kateri rekel: ta je pa še cel Wobli. Rečem vam: jaz se bom pridružil tisti organizaciji, ki bo čas pokazal, da je najboljša za nas. Nočem kritizirati UMWA. Organizacija je dobra in želim bi, da sem aktiven član, ampak da bi sodelavecem sramoto delal, tega pa ne. Na primer: Nekoč sem bil na Starkvillu na seji UMWA. Izmed navzočih 12 oseb so hoteli voliti odbor, da bi šel drugi dan v Aguilar zastopat interese lokala. Eden za drugim so se izgovarjali: "jaz nimam časa, moram delati jutri." Nato sem vprašal: "Kaj delaš in kje?" Odgovor: "Delam v Morley rovu." To je bilo meni dovolj. Povedal sem jim: "Ce vas ni organizacija poklicala ven, ali nimate toliko svoje močastosti, da se pridružite stavkarjem, kateri stavkajo, da vam vsem priborijo boljše razmere?" Pa so se odrezali, da jim tega ni treba in da smajo delati. Na ta izgovor se jih je še mnogo oprlo, ko so se vrnili nazaj delat. Torej, akabaje v imenu UMWA. Kaj je zavednemu človeku storiti drugega kot oprijeti se nove organizacije?

Upam, da boste moje pojasnilo razumeli tisti, ki napadate IWW organizacijo. Ta organizacija ima svoje prve bojevnike po ječah in ranjenec in več ubitih: Columbine in Walsenburg vam sta vzgled. Vai ti so prelivali kri za svoje in valse izboljšanje. Vi jih pa še poleg tega zapostavljate. Neki dopisnikar pravi, da Wobliji hočejo UMWA karte, da bi šli v Wyoming ali Illinois in druge kraje. So neznajnejši, ki to delajo. Vai po Colorado vemo, da kadar je stavka v centralnih državah, prihajajo sem v Colorado trumoma in tudi nosijo karto s seboj. Kje je kaj razlike? Tega niso delavci sami krivi, temveč razmere, v katerih živimo, pod imenom trade-union-sistema. Če bi bile razmere povsod enake, ki ne bilo treba tega preseljevanja.

Kar se tiče društvenih razmer so v tej okolici ravno tako zamotane kot štrajk sam, če ne še bolj. Jaz sem član društva št. 299 v Walsenburgu in živim z časno v Sopriju. V tukajšnji okolici jih je nekaj obupalo nad štrajkom in so se vrnili na delo, kar je vnelo spor med člani. So nekateri z velikimi družinami, ki še sedaj stojijo na štrajku in zdaj delat. Vsak ima svoje mnenob priliki bom povedal svoje nje. Za danes naj zaodstaje to, mnenje tudi o društvih, oziroma članih, ki delajo.

Pozdrav vsem zavednim čitateljem! — Joe Marala.

Sandinove "poštno znanke" prepovedane.

Washington, D. C. — Glavni poštar New je prepovedal rabo Sandinovih znamk na pisnih in drugih poštnih pošiljstvih v Ameriki. Znamke, ki se lepijo na zadnji strani pisma, so znak protesta proti ameriški intervenciji v Nikaragvi.

BANKADE

Primate bankirja!
V Prvo narodno banko v Chiesetownu so vlomili banditi in odnesli tridesettisoč. Predsednik banke še ni bil aretiran.

Kdaj bodo zidali?
Chicago potrebuje podzemsko železnico. To je edina odpora soper bombaša.

Vse je mrtve v areni...
Radio iz Sheboygana: Gladjator iz Afrike je znil zadnje in zdaj leži integrnem. Vse stih molč od sebe. Jolietška "viska" katero je dobil zadnji teden, m je zavezala jezike, črvece in "purfel". Ajaja!

Drugi radio od tam: Afriški gladjator je kihnil zadnje na november in december. Naznail je, da so v Jolietu kapital-rall in sodba, če pride, mora biti v Sheboyganu. Kako lepo je obračal in kako žalostno so obrnili v Jolietu!

Tretji radio: V mrtvaškem krču je gladjator bleknil, da je "Zavrtnik dobil mordf \$5000 pri Kristanovem posojilu in potem še mogoče letno po \$1000." Morda in mogoče! Zakaj ne baje? Trdno smo prepričani, da je bil Zavrtnik pripravjen dati vseh \$5000 in še vse one tisoče gladjatorju, če bi ne bila gladjatorska farsea propadla.

Ob kanadski meji.
Brat iz Detroita mi poroča, da je bivši troimenaki brat zato "mufaj" tja, da poišče četrto ime, ki je nekje v Kanadi. Ime bodo butlegali čez mejo. — Frank Horse-raddish.

Odprite dlan!
Šečo se rojaki, ki plačajo naročnino za najboljši list za deset let naprej in potem molijo za njegovo dušo v vica. — Nick Lopata.

Ekspert ima besedo.
Tista vest, da so brunete bolj vroče kot blondinke, je napačna. Moja prva žena, ki je blondinka, je bila tako vroča, da imam danes že tretjo bruneta, a še se nisem pošteno ohladil. — Dr. Henry Zima.

Proletarska sebičnost.
Prvi delavec: Kdaj bomo se pet imeli parado.
Drugi delavec: Aha, ti si šul-tar, mar nisi?

To je druga stvar —
Kako je to, da so tako hitro zaključili s tistim morilcem tam nekje v Michiganu, ki je raznel petistno dekletce kot kakšno repo? In zakaj so pobožnaki listi take molčali o njem? — Eja, če bi bil kakšen "arrdekar," ali bi bili zavpili: Tuki se našpeglajte, kam privo človeka brezverska vzgoja! — Miha Terze.

Paškaraka obrt.
Stari Kolina pravi: Kdor izdeluje opanke, je opankar, kdor izdeluje lonce, je lončar, kdor izdeluje nože, je nožar in kdor izdeluje puške, je puškar — in puškar je lahko pošten človek. Ni treba, da bi bil ubijalec.

LISTNICA UREDNIŠTVA.
Agular, Colo. — Stavkar. — Dopis polemične vsebine se ne more pribičiti brez podpisa. Pozdrav!

RAZNO

Zgodovina in komersreuthli čudeži. Pojavi, kakor jih opazujejo pri Tereziji Neumannovi in pri rudarji Pavlu Dieblu, niso nič tako novega. Poznali so jih že v starem veku. Tako najdemo v zbirki židovskih prifid "Midraš Geneza", odlomek, v katerem avtor po starodavnem izročilu pripoveduje, da je Judas sin očaka Jakoba, v jezi in est-tazi kri potil. V takinem stanju je bil tudi zmožen, da je z nobimi drobili železne kepe. O Johu pripovedujejo stari viri, da je točil kri iz desnega očesa. Takih nih poročil pa je v stari literaturi še več.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirno.)

Makedonci se zopet gibljejo. Pročali smo že o tako zvanem revolucijskem procesu, ki se je bil decembra meseca v Skopju proti macedonski omladini, si je nadela nalogo, da osvobodijo revoliucijskim potem macedonijo in jo iztrga iz rok boskih žandarov in finančnih sužnjujejo macedonsko ljudstvo. Ta proces se je končal tako, kakor se je v teh razmerah moral končati. Obtoženi so bili kaznovani in dobili nekateri do sedem let težke ječe, prav sodna oblast o njih ni vedela drugega, kakor da so člani revolucionarnega macedonskega komiteta. Toda v macedoniji je vedno še po svojem bistvu revolucionarno, hajduško s pram pomenom te besede. Ni se malo ukrotiti Turkom, ne drugim in tako se noče ukrotiti niti ograjskim magnatom. Zato macedonija v jugoslaviji pravljema dežela, dežela nemirov, dežela, kjer človek varen življenja, dežela, ki še vedno ni normalizirana v političnem smislu. Prebivalstvo je poročno prav do zadnjega. Ali nosijo nože, handžare in revolverje. Celotna žena in deca in mladi, kar jih je zmognih ostati orožje, je oboroženo. — Ker so bili obojeni macedonski mladinci, se je dežela razburila. Pojavilo in orožništvo pa je zadlo vsa nevarnejša mesta. Ali se to prav malo pomaga. Makedonci so žilavo ljudstvo, ki se je vstrahni ničesar. Prišlo je prbo za svojo svobodo z atentati. Tako je bilo v lanskem letu izvršenih vse polno atentatov letos se zopet nadaljuje. V Skopju je dne 13. januarja strelala 25 letna dama Mara Bujeva na pravnega referenta skopske oblasti Velimirja Prečaja. Prelež je znan nasprotnik macedonskega osebohodilnega gibanja in je kot važna oseba igral pri skuplanskem procesu v Skopju. Vse svoje moči je posvetil, da zatre gibanje macedoncev. Zato je sklenil macedonski odbor, da mora iz tega mesta. In res! Mara je to nalogo izvršila. Prestrelila mu je v ulici v Skopju vrat in ga še strelila v prsi. Takoj nato se ustrelila še sama. Atentat je posrečil. Ni osamljen in edili mu bodo še drugi. . . . Ako pričenja borba z atentati, je znak, da morajo biti v Južni Srbiji jako lepe razmere. Sicer je tega kriv predvsem Beograd in nihče drugi.

Socialisti v Ptuj se nagrevali. Pri občinah volitvah v Ptuj se je zopet pokazalo, da napreduje socialistična zavest, zmaguje socialistična misel. Reakcionarne stranke propadajo, napredne zmagujejo. Sotrugji socialisti so dobili 112 glasov in 4 občinske moke, Nemci 254 glasov in 8 občinskih odbornikov, klerikaleci 155 glasov in 5 mandatov, radikali 78 glasov in 2 odbornika.

Dijaško zborovanje v Ljubljani. Dne 21. se je vršilo v Ljubljani veliko mednarodno dijaško zborovanje, ki je zborovalo o peših problemih, ki se tičejo študijskega in studentovskega sploš. Zborniki na zborovanju so se obrli iz večinoma vseh evropskih dežel. Zborovanje je potekalo mirno in so se dosegli oni pismi, ki so se pričakovali od kongresa. Ljubljancje so se pokazali, da so solidni in so na svet inozemskim zborovalcem predili več prireditev.

Tudi državni uradniki v Sloveniji se lepo gibljejo. Dosedaj je vedno opazilo, da so državni uradniki, kar se tiče raznih zavesti, oni konservativni element, ki je v delavskem gibanju tvoril vedno desnico in večkrat celo zaviral delovanje. Mnokrat pa se je tudi zgodilo, da so uradništvo sploh ni brigalo svoje razredne in stanovske interese in da je postalo politično povsem pasivno. V svojem svetnem in prenapetem patriotizmu se je dalo izkoristiti vse mogoče načine. In ker je bilo, da smo Slovenci sploh žive in ponižne duše, zlasti pa

še oni Slovenci v Domovini, ni čuda, da se je moglo od najrazličnejših strani, posebno pa iz Beograda delati z našim uradništvom, kakor se je komu zljubilo. Toda vse to se je potenciralo tako, da se je polagoma pričeli tudi državni uradniki zanimati za realnejši življenjski boj. Prišel je do spoznanja, da ga njegov patriotizem ne bo mogel narediti sitega in oblačnega. . . . To spoznanje sedaj prihaja. Sram je še te naše slovenske državne uradnike, da bi se priključili delavskemu in socialističnemu razrednemu gibanju, ali kaže že vse na to, da se bodo kmalu dobili na samo posamezniki, temveč cele skupine, ki bodo stopile v socialističen krog. To se sicer že dogaja, jako skromno je še, ali dokaz, da se tako bo godilo. Le v socializumu je tudi za državno uradništvo — rešitev.

115 let stara žena hotela izvršiti samomor. V kršni Liki živi žena, ki je dosegla redko starost 115 let. Ker starka živi v bednih razmerah, se je pač naveličala težkega življenjskega bremena. Dne 13. jan. se je pri selu Kruškovec vrila na železniško progo, ko je ravno prihajal vlak. Rešili so jo pravočasno in jo oteli pred zaželjeno smrtjo.

Smrtna kosa. V občinski hišalnici v Hrastniku je umrla Elizabeta Sapotnikova, upokojenka, ki se je starejši Trboveljčani še prav dobro spominjajo.

IZ PRIMORJA

Ustreljen tihotapec. Pri Jurščih so ustrelili miličarji znane "kontrabantarja" Frana Paternosta iz Loča. Hotel je pobegniti, miličarji so ustrelili. Paternost je padel in med transportom v postojnsko bolnico umrl.

V Idrijo se je priselilo lani 135 ljudi, izselilo pa se jih je 109. Včasih so imeli Idrijsčani dovolj dela doma, da se ni bilo treba izseljevati.

D'Annunzio podaril srebrni križ škofu. O božiču se je posebno reško poslanstvo poklonilo D'Annunziju in ga prosilo, naj prevzame patronat cerkve v Kozali, kjer bodo pokopani reški legionarji. Član tega poslanstva je bil tudi reški škof Sain, ki se je pa zadnji čas premislil in šel na obisk D'Annunziju. Izjavil je, da tega ne more storiti radi božičnih funkcij. D'Annunzio mu je nato poslal dragocen srebrni križ in ga vabi na obisk one cerkve, "svetišča svetovne vojne" . . . Malo čudno bi bilo, da bi se katoliški škof z Reke klanjal D'Annunziju v obeh dneh, ko je katoliški škof v Cremoni odločno nastopil proti posezanju predstav D'Annunzija v njegov dram v tamošnjem gledališču, oznanjujoč jih za "dela, katerim treba dopustiti, da zapadejo v molku, ker drugega ne zaslužijo."

Smrtna kosa. Dne 6. jan. je umrl v Kobaridu Janko Gruntar, veleposelnik in bivši župan, star 55 let. V Ajdovščini je umrla Jožeta Lulik v starosti 79 let, v Rihemberku pa so pokopali 79-letno Avgusto Ponč, vdovo po pokojnem učitelju Ambrožu Ponču. V Divači je umrla 88letna Marija Rebec. V Ilirski Bistrici je preminul Kristijan Hodnik, znan trgovec in posestnik, v starosti 54 let.

V Soči je skočil z mosta pri Pezmi 70letni Hektor Padovan iz Semeniške ulice v Gorici. O-rožnik Barbato je potegnil Padovana iz vode ali bil je že mrtev. Samomor je izvršil radi boleznin in pomanjkanja.

V Črnem vrhu nad Idrijo imajo tri mlekarne. Dve sta združeni in izborni delujeta; dnevniki imata nad tisoč litrov mleka. Kmetje pravijo, da jim daje mleko v zadnjih časih še največ dohodkov. Gozdi, na katere so se preveč zanašali, so ponekod že močno razredčeni. Les pa ima tudi tako nizko ceno, da se ne splača več sekati.

V Čerinju je umrl posestnik Anton Hrašt v visoki starosti 87 let.

VESTI IZ NASELBNIN

Ernest, Čarli, Frank . . .

Springfield, Ill. — Ko čitam Prosveto in vidim kako bi neki Frank, Čarli in Ernest Bartulovič rad prišel v SNPJ, mi pride na misel dogodek iz otroške dobe. V starem kraju smo namreč fantje od 12—14 let stari mislili priti v cirkus, pa denarja nismo imeli. Enemu je prišlo na misel, da bi platno prerezal. V dveh minutah je bilo izvršeno.

Nastalo pa je med nami pobalini vprašanje, kdo bo prvi vstopil skozi luknjo. Gledali smo eden drugega. Nato pa sem dejal, da grem jaz prvi pogledat skozi luknjo, kaj se godi za platnom. Komaj pa sem utaknil glavo skozi sem že letel nazaj. Telebnil sem tako, da sem imel nos kot kumaro velik. Ko sem se zavedel iz omotice, so mi tovariši povedali, da me je lopnil tisti, ki po bobnu nabija.

Frank, Čarli, ali Ernest Bartulovič-Novak, nikar ne vtikaj svojega nosu v SNPJ. Upoštevaj navedeni pripetljaj, ki se mi je dogodil v stari domovini. Frank Krmelj, član kluba št. 47.

O tem in onem

Nanticoke, Pa. — V mojem dopisu bom skušal biti zelo oprezen, ko bom nakratko opisal tukajšnje razmere, kot začasnih naseljencev. Vsak se rad izrazi, vsak po svoje misli, pa bodi še meni tu dovoljeno, da povem svoje.

Slovenci so tukaj še precej naprednega mišljenja in za trote tu ni groša. Društvo št. 447 SNPJ v Hanoverju je pokazalo, da ima srce na pravem mestu, ko je darovalo \$50 stavkarjem v pomoč. Društvo je sicer malo po članstvu, a je veliko na duhu. Društvo št. 140 Arbeiter Krankenzweje je tudi prisločilo na pomoč s \$100. Ti dve podporni društvi sta pokazali pravo zavednost do svojih bratov trpinov. Komaj 10% delavstva se zaveda prave svoje dolžnosti. Kje pa je ostalih 90%? Našli rojaki pa moram reči so vsi napredni v tem kraju.

Dne 11. februarja priredi društvo št. 447 SNPJ posebno veselico, katere čisti dobiček gre v pomoč stavkujočim rudarjem. Tu je dokaz, da delavstvo lahko mnogo stori, ako hoče, četudi se tukaj je bolj slabo obratuje. Ob enem pa moramo pripoznati, da je vse preveč organizacij v Ameriki, ki so vprid dušnim pastirjem. To je obžalovanja vredno.

Mnogi se govori in piše, da je krivda UMWA, da stavka rudarjev tako dolgo traja. Pravimo, da vodstvo rudarske unije ne ravna pravilno. Ali morja da ni to naša krivda, če uradniki UMWA ne vršijo svojega dela nam vprid? Seveda je to naša krivda v prvi vrsti, ker se premalo zanimamo za organizacijo. Priznati moramo, da se večina rudarjev, ne slovenski, to moram priznati, briga za organizacijo in tedaj, kadar ji vođa teče v grlo. Kadar se dela dobro, tedaj se ti ljudje prav malo ali pa nič ne brigajo, kako naši vodje upravljajo UMWA. To mi bo lahko vsak treznomsleč rudar priznal. V vsaki narodnosti je nekaj dobrih, zavednih delavcev. Lahko vidimo, da nekateri narodnosti tako rade pohajajo v čerkev, kjer jim zastruplja dušni pastir možgane. Kadar pride dan seje rudarskega lokala, tedaj je tako težko ljudem na sejo, ki je njim v korist. Ko je treba plačati priznane trgoce in posestnik, v starosti 54 let.

Ravno ko to pišem je bilo pregledovanje knjižice, ker tukaj ni takozvanega "check-off" sistema. Zato morajo uradniki lokala pri rovu pobirati asessment. To pa je težavno delo, ker se rudarji upirajo in godrnjajo, kot bi ta denar vrgli proč. Resnica je, da je bilo par Poljakov in Rusov domov poslanih, ker niso hoteli plačati in so ostali doma po dva meseca ali več. Tam, kjer ni treba; dajo drage volje vsako nedeljo. Potem se pa jezimo, da UMW ni zanič! Kako neki bo dobra, če je pa mi ne maramo podpirati? Saj UMW je vendar članstvo in nih-

če drugi. Kakršno članstvo taka je organizacija. Kar je Slovencev v tem kraju so izjema v tem, da plačajo asessment in se zavedajo pomena organizacije. Toda oni ne morejo prisiliti ostalih narodnosti, da bi izpolnjevale svoje dolžnosti napram organizaciji.

Delavci, čas je, da se atresemo tiste pesmi: Kakor so mene starši učili, tako bom tudi jaz delal. To bi morda že veljalo v nekaterih ozirih, ampak v večini pa ne. Naši starši so živeli pač v drugačnih razmerah in niso vedeli, da bomo mi morali bojevati boje. Ako bi oni to vedeli, tedaj sem prepričan, da bi tudi oni šli z nami in nam pomagali. Predvsem se mora delavec naučiti misliti sam zase. Pozdrav vsem! — Henrik Pečarič.

Vaška organizacija je dobra.

Auburn, Ill. — Želim spregovoriti par besed v odgovor na tri dopise iz Agularja, Colo. Nekateri pravijo, da je UMW dobra organizacija. Vsi vemo, da vaška organizacija je dobra toliko časa, dokler ravna prav, kadar zaide na kriva pota, takrat pa je dolžnost članstva, da nekaj ukrene. Vzemimo dejstvo UMW organizacije. Kako močna je bila ta organizacija nekaj in kakšna je danes. Imela je okrog 600,000 članov, a danes jih ima še 200,000.

Priporočam tistim trem dopisnikom, naj malo razmišljujejo o tem. Eden piše, da je treba izčistiti, kar je gnilega. Prosim, naj tudi pove kako. Mogoče mi ali dopisnik: "Zakaj pa ne izvolimo drugi odbor, če je sedanjí zanič?" Naj navedem samo en slučaj, in takšnih je veliko. Pri nas je neki rov, kateri ne obratuje že 4 leta in seveda ni tam nobenega člana UMW organizacije. Vseeno pa so tam uradniki lokalna UMW, ki so bili tudi Lewisovi zastopniki, kateri so oddali zanj pri sednjih volitvah 265 glasov, četudi tam ni nobenega člana, kot sem že omenil.

Torej nam illinoiskim rudarjem bi ne smelo drugega preostajati kot to, da bi izvolili drugi odbor, takšen odbor, ki bi v resnici zastopal naše delavske interese. Nikakor pa takšen odbor, ki svoje člane nagovarja, naj grede akrobat v Colorado.

Da smo illinoiskí rudarji za spremembo v organizaciji in za splošno izboljšanje organizacije, je dokaz to, da smo pri sednjih volitvah UMW organizacije oddali 85% glasov za John Brophyja. — Frank Mlačnik, član dr. št. 335 SNPJ.

Član hudo ponesrečil.

Farrall, Pa. — V nedeljo okrog 2 ure popoldne se je ponesrečil naš sobrat Stefan Jelč. Bil je zaposlen v tovarni Steel Hoop. Ko je prišlo dvigalo z vročo železno tekočino, so hoteli zlitvi v pripravljen prostor. Dvigalo je odnehalo ter spustilo teški železni kotel na tla tako, da se je razlilo. Pri tem je tekočina dosegla našega sobrata in mu je odzvala obe nogi. Zdravniki so mu jih morali takoj odrezati. Nahaža se v Sharon bolnišnici.

Njegovo stanje je jako opasno. Zdravniki nimajo upanje, da okreva. On je član društva "Slovenec" št. 262 SNPJ. — Frank Kramar.

Smrtna kosa.

Washoe, Mont. — Naznanjam, da smo izgubili zvestega člana SNPJ, Frank Riharja. On je bil večletni član društva "Slovenski sinovi" št. 112, Bear Creek, Montana. Pred štirimi leti je šel s svojo družino v Milwaukee, Wis., za delom. Poslali smo venec in nekaj denarja v Milwaukee.

Darovalci so po \$1: John Kasteletz, Jack Maurich, John Hodnik, Venc Čestnik, Blaž Planinšek, Frank Podlinček, Frank Kosmach, F. Dančiek, John Kočevar, John Ottencher, George Verholtz, Fred Razborshek in Matt Močnik; po 50c: Jack Vertin, John Widitz, Fr. Nagode, Peter Naglich, Steve Naglich, John Čestnik, Joe Karina in Tony Miller; Frank Golob 25c.

Nabiralca John Kasteletz in Frank Kosmach. Se vsem lepo zahvalimo! — Tony Močnik, tajnik.

Razmere v Dickson okolici.

Dickson City, Pa. — Bil sem na stavki dovet mesecev in pol, pa sem se podal v to mesto na polje trdega premoga. Sedaj sem spet v istem položaju kot na stavki. Dela se ne dobi. La par rovo obratuje od 2 do 3 dni. Za delavca je vedno kriza.

Bil sem v Green okraju po opravkih. Tam sem videl veliko nezavednih ljudi, ki izvršijo toliko dela zastonj, da sem jim to tudi povedal. Kmalu je bilo vse polno kompanjskih biridev okrog mene. Prisljen sem bil pobrati šila in kopita.

Pred par dnevi smo se od tu odpravili na Luzerne pobirat za stavkarja. Vsak je po svojih močeh daroval v ta namen. Vsem luserijskim rojakom se zahvaljujem za njih-prijaznost in postrežbo. Nabrali smo oblike in denarja. Poslali smo v sledeče naselbine tako-je: V Coverdale \$75; Beading \$41; Buregtown \$40; Slovan \$25; Bollzar \$20; in v Tinleyville \$20. Torej je bilo poslanega do sedaj od nas \$221. Istotako smo odposlali oblike na društva, katerih člani so prizadeti valed stavke.

Vsem darovalcem lepa hvala v imenu stavkarjev in jih prosim, da še pomagajo po svojih močeh. Nabralci smo bili: John Flis, John Felz in Martin Kasic. Iskren pozdrav vsem! — Martin Kasic, član št. 427 SNPJ.

Na noge za Narodni dom!

Pueblo, Colo. — Ali bomo imeli kdaj Slovenski dom v Pueblu? Ker je list Prosveta vselej bil eden prvih boriteljev za delavske in narodne principe, upam, da ta moj dopis, ne bo romal v koš.

Tukaj v Pueblu se zadnje čase opaža precej zanimanja za Narodni dom. Zadnje nedeljo, to je 22. jan., je priredil dramski klub "Zora" igro "Občinski tepček". Dvórana je bila do kraja napolnjena. Omenjeni klub je oddelil, da gre preostanek v korist Narod. doma. Tudi druga društva se pripravljajo za veselice in igre v ta namen. Društvo "Francisco Ferrer" priredi igro v kratkem času; igral bo odsek društva "Orel". Upamo, da bo odsek povoljno rešil dano mu nalogo. Zato vam že danes priporočam, da se gotovo vsi udeležite te predstave, ker tudi društvo "Francisco Ferrer" je namenilo preostanek za Narodni dom.

Le tako naprej in ni več daleč čas, ko se bo tudi slovenska naselbina v Pueblu ponašala s svojim domom. Kdor pozna našo naselbino, bo pripoznal, da bi morali že davno imeti svoj Narodni dom.

Da se ne bo kateri naših starih boriteljev za narodno stvar počutil užaljenega, moram pripoznati resnici na ljubo, da ni sedaj prvič, da se je sprošila ta ideja. Že zadnjih 20 let se je govorilo najsibo pri društvih ali pa če si prišel v dotiko s kakšnim naprednjakom, vselej je nanesel pogovor, kako bi prišli do tako zaželjenega doma. Parokrat so že bili izvoljeni odbori od raznih društev, a žal, vselej je stvar zaspela. Dragi rojaki in rojakinje, ali bomo tudi sedaj tako brezbržni, da bo ostala naša ideja samo na jeziku? Ne bodimo brezbržni! Vsak oče in mati si naj zapomni, da se bodo naši sinovi in hčere spomnili mogoče čez 25 let ali še pozneje koliko hrupa je bilo za Narodni dom. "Kje je sedaj naš dom?" se bodo izpraševali. Ali bi bilo tako častno za nas, ali bi imela naša mladina lepe spomine na svojo rodilje? Nikakor ne. Zato pa polagam vam vsem na srce: ne bodimo brezbržni! Le naprej, — kar smo začeli! Seveda nas čaka dosti dela in truda, najsibo duševnega ali fizičnega, in gotovo bo financa največja za preka. Upajmo, da tudi to vse premagamo. Vsak se naj zavzame, da moramo imeti Narodni dom v Pueblu! Če se vsi združimo in delamo v slogi in prijateljstvu, bomo dosegli svoj cilj. Stal bo Narodni dom nam vsem v čast in ponos.

Da ne bom predolge zaviskel stvari, naj še omenim, da so bili sklicani zastopniki od vseh društev, kar se jih je priglasilo za to velepomembno akcijo. Na seji je bilo sklenjeno, da se skliče javen shod in da se pozove vse Jugoslovane na dotični shod. Izvoljen je bil odbor, da preskr-

bi dvoranb in vse potrebno. Shod se bo vršil v dvorani sv. Jožefa 5. feb. ob 2. uri popoldne. Ne pozabite na ta dan, ker gre za Narodni dom. Gotovo bo sleherni na mestu. Na shodu bo vsak imel priložnost povedati svoje mnenje, kako se bi najlošjim potom prišlo do Narodnega doma. Tudi govornikov ne bo manjkalo. Torej vai na shod 5. feb. v dvorano sv. Jožefa na Grove cestli! — Frank Bolesar.

Delo dosti, zaslužek pičel.

Lowell, Ariz. — Tukaj se obratuje noč in dan a polno paro šest dni na teden. Izgleda, kot da si tukajšnji delavci kupičijo denar. Toda tega ni. Kapitalistični demon že poskrbi, da so naši žepi prazni. Zato pa je tudi naše življenje miserno. Zaslužek je tako pičel, da je komaj za prehrano navadnega bečlarja, kam šele za oženjenega z veliko družino.

Delo je v tem kraju zelo naporno. Človeka izčrpa do zadnje njegove sile, plačajo pa ga tako pičlo. Kaj dela delavska masa, da se ne zave svojega položaja? Zdi se mi, da spi kot kralj Matjaž a svojo četo nekje v brdih, kot pravi pripovedka. Koliko časa nam bodo še pile kri pijavke kapitalizma? Toliko časa, dokler bomo mi delavci to dopustili. V nas samih je moč, da se jih otresemo.

Včasih so nas učili: Delaj kot bi za vedno živel, molj pa kakor da bi jutri umrl. In tudi: Daj cesarju kar je cesarjevega, Bogu kar je božjega. Seveda to se pač lepo glasi za sužnje, ne pa za poštenega zavednega delavca, ki se zaveda, da ima pajčevino v žlečodu, mésto da bi užival sad svojega dela. Zdrami se masa in stopi v vrste borilcev za človeški dobrot vsa sveta! Vaa pozdravlja bečlar! — Frank Kroll.

Delo ni pa ga ni!

Sharon, Pa. — Dela se v tem kraju alabo. Tisti, ki delajo, imajo dela komaj polovično časa. Dela se sploh ne dobi. Poznam ljudi, ki še leto dni niso nič zaslužili, daš leče delo vsaki dan. Vsakdo si pač lahko sam misli, kakšno življenje ima družinski oče z veliko družino.

Pustimo jeremijade slabih časov, pa se obrnimo v drugo smer. Dne 28. jan. sem bil povabljen na ženitovanje. Ta dan se je porodila hčerka dobroznane družine Novakove, Mary, z mladeničem Steve Robičem. Soprogo sva dospela sicer bolj pozno na ženitovanje, a je bila družba še vsa vesela. Veselje je trajalo v soboto zvečer in še v nedeljo na domu nevestinih staršev, ki se jim zahvaljujemo na tem mestu za njih prijaznost.

Novoporočencema obilo sreče! — Jack Jert.

Borimo se za našo organizacijo!

Neffs, Ohio. — Stavka poteka mirno naprej v 11. mesec. Nobenega koraka še ni bilo storjenega od naše organizacije, oziroma naših voditeljev. Kaj je vzrok, ne vem. Ali samo to rečem, da krivda leži na nas. Zakaj podpiramo in držimo take ljudi v injskih uradih. Mi smo sedaj na jasnem, da oni nam ne koristijo nič, temveč le škodujejo. Oni sami delujejo za razbitje naše toliko let obstoječe organizacije. Ako se pripeti, da jo uničijo, gočje delavstvu!

To se ne sme zgoditi, mi se moramo sami boriti in odstraniti naše spodjedalce, ker zdaj nam bi je zadnja ura. Zato apeliram na vse Slovence širom Unije, naj se udeležijo seje ko se vrši v dotični naselbini od strani unije in naj govoriijo, da se ovrže vsa odbor organizacije UMWA, posebno ne prezreti Lewisa, predsednika; on je dal apel na vsa stavkujoča mesta, da se mora vse ravnati po njegovih navodilih.

Ravno danes ko to pišem smo stali na piketu. Okoli 200 ali 300 ljudi obojega spola. Prišli so policaji; 5 oseb so vzeli s seboj, tudi dobroznane Fr. Sepečja in Poljaka Viljem Pocheskijs bres vsakega vzroka. Seveda mi kršimo pravila "injunkšana," ker nas ne sme več stati na piketu kot 3 osebe. Mi ne upoštevamo "injunkšana." Bomo delovali in stali kot v Colorado. Prepričani smo, da je hibernavščina od strani uradnikov,

ker se še nihče ni pokazal, da bi zagovarjal nas proti policaji v korist stavkarjev.

Se enkrat apeliram na vse Slovence, zmogne jezika, naj delujejo na aefah, da se istrebijo naši odborniki.

Pozdrav vsem zavednim delavcem! — F. Pishek.

Malo pojasnila.

Meadowlands, Pa. — Vsakemu je znano, da v teh časih ko bitemo obupni boj nasproti dobro organiziranemu kapitalizmu, bi morali delavci tudi stati rama ob rami, da obdržimo vsaj toliko, kolikor nam je za dostojno človeško življenje potrebno. Ker namen baronov premoga je, da nas spravi v popolno srednjeveško sužnost, kar se že sedaj jasno kaže po skebskih naselbinah, kjer uboge prodane duše in zaslepljeni strojniki garajo zanje, so brez vseh pravic, kar je žalostno, ali žalibog resnično.

Na Meadowlandsu je vprisori majhen dopis rojakine Neške Žitko v "Novi Dobi" z dne 18. jan. t. l. velikanske grmenje in tudi malo dežja ter vetra. Jaa za svojo osebo nimam nobenega interesa ne na ti ne oni strani, ampak kakor človek, kateri se še celo svoje življenje bori zato, da bi bili enkrat vsi ljudje srečni.

Kolikor je meni znano, so tukajšnja podporna društva JSKJ, SSPZ in SNPJ imenovala oziroma izvolila po 3 člane, kateri naj bi zastopali svoja društva, da nabirajo podporo za stavkarje in jo najbolj potrebnim razdelijo. Vse časti vredna ideja, mpak prijatelji, jaz mislim, da nismo vsa pooblastili, da boste radi dopisa Neše Žitko sklicavali izredne seje in ji odgovarjali v takem tonu, da je vsakemu slepcu lahko razumljivo, da bijete samo sebe po zobeh. Če je ona zapisala, da par malih rovo obratuje po Jack-sonvillski pogodbi, ste vi sami v vseh vaših popravkih in odgovorih priznali, da to ni res. Kaj ni smešno, ko pišajo v "E." in "N. D.", da tisti, kateri delajo, zaslužijo po \$5—\$7 na teden. Naj vsak čitatelj dobro razume: na teden \$5—\$7. Mi pa hočemo za šurno delo na dan \$7.50, oziroma smo na stavki zato, da bi imeli življenje vredno človeka.

Opozarjam rojake, posebno pa še tiste, kateri ste bili pooblašteni od članov vaših društev, da opravljate dčio, katero vam je članstvo naročilo, ne pa imeli toliko opravka s osebo Neško Žitko, katere vam vsem po mojem skromnem mnenju še ni samo dobro. Želim, da drugič malo več mislite, pa ne bo toliko nezapozumljenja. Naj pripomnim še to: ko je mogoče prejel sobrat urednik kakšno tako izjavo, kot sta jo probčila "N. D." in "E." tudi od izvoljenih članov društva št. 253 SNPJ, je boljše, da se vrže v koš.

S tem končam in pozdravljam vse zavedne brate in sestre na tej in oni strani oceana! — John Peternel, začnani predsednik društva št. 259 SNPJ.

(Opomba: — Uredništvo ni prejelo ničesar.

Zahvala.

La Salle, Ill. — Sledečim darovalcem iz Clevelanda se želim zahvaliti, ker so mi darovali kot stavkarju v pomoč: Frank Mrzlikarju, J. Virantu, A. Tidalu, F. Tekavcu, M. Aliču, Kramarju, Stupicu, Remicu, L. Novaku, mrs. Hribarjevi, mrs. Kunarjevi in mrs. Ošmanovi ter moji sestri mrs. Burja in njenemu soprogu.

Se enkrat lepa hvala vsem! — Ana Derganc in družina.

Obravnava proti obročnim strajnikom radi umorov prične kmalu.

Jacksonville, Fla. — Obravnava proti osim obročnim strajnikom, ki so umorili dve osebi v butigarski vojni lanske leto, se prične v Miami, Fla., zadnji teden v februarju. V taj bitki med butigarski in obročnimi strajniki je bilo ranjenih tudi več oseb.

Naročite Mlačnik št. 10, najboljši mesočnik za slovensko mladino!

Ljubo M.: Osvjarski pomočnik

Ni vaakomur lahko pridobiti si naklonjenost deklet. Posebno danes, ko bi v mestu že vsaka rada doktorja ali vsaj bančnega uradnika (če je po naključju le bančni sluga, nič ne de). Fanta, ki je kaj nižjega, se pogleda ne, pa naj bo še tako zastaven in krepak.

"Vse eno," je zategnil, kakor bi že mislil, da mu hočem nagajati. "Potem ne bo težko najti," sem menil razigrane volje. "V mislih imam eno," je priznal nato in me z nasmehom pogledal. "Poznaš jo."

mogla kazati rog, ne si domisljati zaradi denarja." Pritrtil sem njegovi modrosti in sem dostavil: "Anita bo po tem kakor nalašč zate. Doma žive v siromaštvu. Mati njena — ubožica — se ubija s prevažanjem pomij, da kaj prisluži. Očeta nima več, sama je učenka v trgovini —"

Prikimal je. Nato pljune še enkrat pa pravi omalovažujoče: "Ni vredna baba, da lazim za njo. Misli, da pride princ ponjo, smrkija. Saj vem, premalo sem ji. Presaraj, motna ji je, črevljarska dreta. Treba ji je še šole."

ženaki spol in pazljivo oko Zenskoga odbora, se bomo morali zelo pobrigati ter poiskati primerne paragrafe. — Ali jaz nisem navaden teoretik, pač pa juridični praktik. Za skrbi pa prosim pet červoncev. Denar naprej — to je moj neovrgljivi princip! Zato pa uredim vašo stvar s popolno garancijo po vseh juridičnih formah in sodnih instancah."

REVMA TIZEM NAROČNIKI POZOR! Boletina hitro izgine z Red Cross ledičnem obližem. Odprava ostrih zbodiljev kot z nožem, to je vse, kar žele trpeči vsled revmatizma. Pritisnite Johnson's Red Cross ledični obliž. Čudili se boste kako hitro vam bo pomagal.

Znamenje (Dec. 31-27) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo ravnostavno, da vam lista ne nastavi. Ako lista ne prejme, je mogoče vstavljen, ker ni plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in uvedite stari in novi naslov.

Rože Murink: ROŽI GROFA BLAGAJA

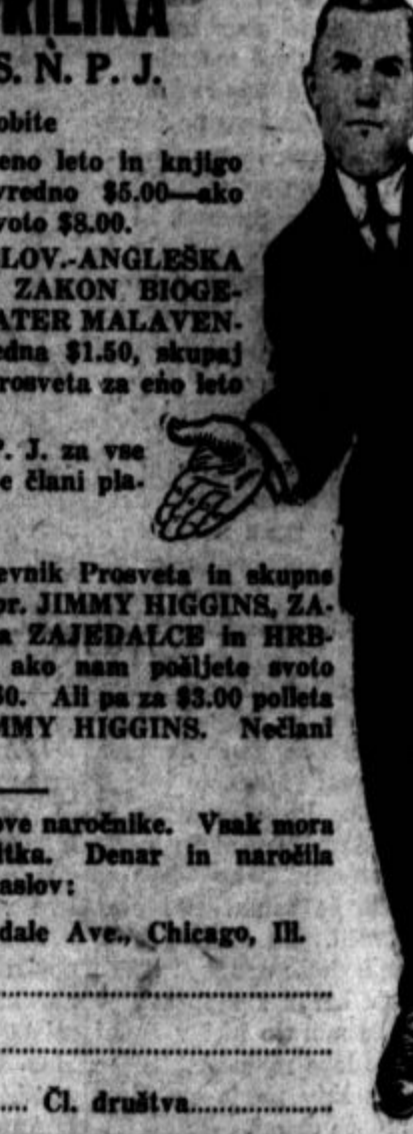
Dočim so prebivali v Rožni ulici in okoli Šent Jakoba skoraj le rokodelci, obrtniki, so stanovali na Starem trgu od rotovža proti Tranči večinoma trgovci. Malone nad vsakimi vrati je videl vitez Ahac sidro, znamenje kupčijstva. Hiše so bile večidel preproste, kamnite, ponekod tudi še popolnoma lesene. V kamnitih pasu mestnega osidja zagohene med Grad in Ljubljano, so stale vse podolgomu od reke proti hribu in imele na mnogo ožjem uličnem prečju le po troje ali celo samo po dvoje oken.

nic, hvalili kmetom svojo robo na vso sopo, se spakovali in nalašč prav čudno in smešno zavijali besede. Posebno živahni in glasni so bili mnogostevilni priseljeni Italijani. Vendar se ni ustavil noben kupec pri stacionah; vse se je gnetlo dalje proti Rebrji. Vitez Ahac je moral hočeš-nečeš počakati, da so odšli pribežniki po stranaki uličice navkreber.

G. Popov: "DOHTAR" Slika iz sovjetske Rusije. "Kar sem stopite kaj, v pisarno," je rekel dr. Svječkin, na široko odpiraje vrata. "Sedite, prosim. Kaj bi radi?"

Čez pol ure je ležal "dohtar" v postelji z zavezano glavo, razprskano roko in oteklim očesom. "Tu pa ni življenja!" se je pritoževal ženi. "Da ni stanovanjake krize bi morda stanoval v centru mesta in bi se kopal v denarju. Tukaj pa še policije ne morem priklicati. Vkljub svoji juridični praksi moram obubožati med temi temnimi elementi ... in ... evo ti rezultata ..."

IZVRSTNA PRILIKA Člani in članice S. N. P. J. Sedaj lahko dobite list Prosveta vsak dan za eno leto in knjigo AMERIŠKI SLOVENCI, vredno \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svoto \$8.00.

Tiskarna S. N. P. J. SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih